Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vår dato: 14.09.2021

Vår ref: 2021/23698

Deres dato:

Deres ref:

Svein Hilmar Murberg

Saksbehandler, innvalgstelefon
Liv Ingrid Kravdal,

Avslag på søknad om utplassering av geocache i Østre Hovedøya naturreservat

Statsforvalteren avslår søknad om tillatelse til utplassering av geocache i Østre Hovedøya naturreservat. En geocache i dette området kan føre til økt slitasje på et område med den utvalgte naturtypen «åpen grunnlendt kalkmark». En tillatelse kan også føre til uheldige presedensvirkninger, ved at det kan bli vanskeligere å avslå andre liknende søknader senere. Det er klagerett på dette vedtaket.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt 06.08.2021. Det er søkt om tillatelse til å utplassere en geocache i Østre Hovedøya naturreservat i Oslo kommune.

Figur 1: Flyfoto over deler av Hovedøya. Omtrentlig plassering av geocache er markert med rød stjerne.

E-postadresse: sfovpost@statsforvalteren.no
Sikker melding: www.statsforvalteren.no/melding
Postadresse: Pb 325, 1502 Moss
Besøksadresse: Moss: Vogts gate 17, Drammen: Dr. Hansteinsgate 9, Oslo: Stensberggata 27
Telefon: 69 24 70 00
www.statsforvalteren.no/ov
Org.nr. 974 761 319

Det ligger i dag elleve geocacher på Hovedøya, hvorav tre av disse ligger innenfor Østre Hovedøya naturreservat. Den eldste geocachen på øya ble lagt ut i 2005, og de andre er lagt ut senere. Søker forventer at i underkant av hundre personer besøker hver av disse geocachene i løpet av året. Den som ble lagt ut i 2005 har hatt 75 besøk i året. Den omsøkte geocachen vil legges ut i tilknytning til den gamle karantenestasjonen på Hovedøya og søker vil informere om denne.

Lovgrunnlag
Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Østre Hovedøya naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Østre og Vestre Hovedøya naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 19.05.2006. Formålet med verneområdet er å bevare områder med særpregete og artsrike vegetasjonssamfunn på kalkrik berggrunn, med mange sjeldne plantearter. Formålet er videre å bevare interessante geologiske forekomster. Områdene har stor vitenskapelig og pedagogisk betydning.

Det følger av forskriftens § 3 punkt 2 at det ikke må iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet. Etter vår vurdering kan geocachen endre naturmiljøet ved at den kan medføre tråkkskader og slitasje på sårbar vegetasjon. Verneforskriften inneholder ingen unntaksbestemmelser for utplassering av geocacher. Statsforvalteren kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering
Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger. Det er innhentet kunnskap fra de nasjonale databasene Naturbase og Artskart, fra forvaltnings- og skjøtselsplanen for Hovedøya, samt generell kunnskap som er tilegnet gjennom å være forvaltningsmyndighet siden området ble vernet.

Geocachen vil plasseres i, eller i grensen av, et område med åpen grunnlendt kalkmark. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er sterkt truet på rødlista over naturtyper, og den ble nylig en «utvalgt naturtype». Naturtypen er hotspot for svært mange arter, inkludert mange truete arter, og naturtypen er under stort arealpress. Utbredelsen av naturtypen er snever, fra Grenlandsområdet i sør til Mjøsregionen i nord, men med hovedutbredelsen sin i kyststrøket rundt Indre Oslofjord, det vil si i hovedstadsregionen. I nærheten av den planlagte geocachen er det registrert funn av blant annet duftsepter (CR), filtkjuke (VU), tanntustmose (CR), småklokkemose (VU), lodnefiol (EN), aksveronika (VU) og grønn busthirse (NT), samt den fremmede arten russesvalerot (SE).

Statsforvalteren anser at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om verneverdiene i naturreservatet. For at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være oppfylt må også virkningene av tiltaket vurderes. Utplassering av geocachen innebærer at deltakere må bevege seg ut av det etablerte stinettet. Selv om geocachen i seg selv ikke forringer verneverdiene, vil aktiviteter som ferdsel og stidannelse lettere kunne ha negativ påvirkning på verneverdiene. Statsforvalteren jobber blant annet med å kanalisere ferdselen til hovedstier i flere verneområder for å ivareta og redusere slitasje på verneverdiene. Å etablere den omsøkte geocachen vil bidra til å undergrave dette arbeidet.

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen. Dette innebærer at virkningene av geocaching skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. Naturområdene på Hovedøya er allerede utsatt for stor slitasje fra ferdsel. Basert på Ruters fergestatistikk til Hovedøya, forventes det også at bruken vil øke i fremtiden. Ved å gi tillatelse til geocaching i dette naturreservatet øker presset ytterligere og det kan også etableres en uheldig presedens som gjør det vanskeligere å avslå andre liknende tiltak. Når det gjelder geocachene som allerede er lagt ut i reservatet, har vi ikke kjennskap til at disse tidligere har blitt vurdert av Statsforvalteren.

Statsforvalteren vil understreke at det generelt er mulig å få tillatelse til å utplassere geocacher i robuste naturreservater. Naturverdiene i Østre Hovedøya naturreservat er imidlertid lite slitesterke og er allerede utsatt for stor belastning. En eventuell geocache innenfor Østre Hovedøya naturreservat bør plasseres langs en større sti eller ved bygninger, dersom grunneier samtykker til dette. Vi mener at det også er mulig å finne andre, mindre sårbare lokaliteter på Hovedøya, som er bedre egnet til geocaching.

Etter Statsforvalterens vurdering vil tiltaket kunne påvirke verneverdiene nevneverdig, jf. nml. § 48 første ledd. Vi har lagt avgjørende vekt på hensynet til å unngå en uakseptabel samlet belastning på verneverdiene, jf. nml. § 10.

På bakgrunn av overnevnte vurderinger avslår Statsforvalteren søknad om tillatelse til å utplassere geocache i naturreservatet.

Vedtak
Statsforvalteren avslår søknad om tillatelse til utplassering av geocache i Østre Hovedøya naturreservat med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Klageadgang
Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn (e.f.)
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Liv Ingrid Kravdal
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Oslo kommune, Bymiljøetaten Postboks 636 Løren 0507 OSLO